

دورترها، کبوتربازی یا کفتربازی سنت رایجی در شهرهای ایران بود که تاریخ حوادث قرن چهارم نیز از آن یاد کرده و شرح منع کبوتر بازی و تخریب کبوترخانه‌ها توسط مقتدی عباسی (قرن پنجم) را در کتاب‌های تاریخی آورده است. دقت در سنت کبوتربازی و قوانین پیچیده آن، حاکی از عمر طولانی آن است. این که سنت کبوتر بازی که به آن عشقبازی نیز گفته شده و فرهنگ درونی کبوتربازان از آداب و روابط پیچیده‌ای برخوردار بوده به چه بازمی‌گردد، روشن نیست؛ اما از میزان پیشرفت این سنت و قواعد همه‌گیر آن که در نقاط مختلف سرزمین ایران به طور مشابه رواج داشته می‌توان فهمید که آیینی وابسته به زندگی یا اعتقادات پیشینیان بوده که به صورت بازی و سنتی رایج درآمده و همه‌گیر شده است.

کبوتربازی که به نگهداری کبوتر در خانه‌های شهر اختصاص داشت با آنچه در خصوص کبوترخانه‌ها، که تأسیساتی در خدمت کشاورزی و بیرون شهر بود، تفاوت دارد. رواج کبوتربازی در شهرهای ایران و قواعد آن، به ایجاد یک عنصر منظر خاص ایرانی در آسمان شهرها منجر می‌شد که صحنه‌های پرواز گله‌ها و دسته‌های کبوتران و چرخ‌زدن آنها در آسمان بود. دسته‌هایی از کبوتر که از اواسط صبح تا نزدیک غروب در آسمان چرخ می‌زدند، منظر خاصی در آسمان شهر ایرانی ایجاد می‌کردند که در زمینه آسمان، خاطره‌انگیز و یگانه بود. شهرهایی در اقلیم‌های متفاوت ایران، از کوهستانی غرب تا کویری مرکز یا مرطوب شمال و جنوب «آسمان منظرین» و مشابه خود را به عنوان صحنه مشترک برای شهروندان، خاطره‌انگیز می‌ساختند. این خصوصیت مشترک منظر آسمان شهر ایرانی، نه برآمده از شرایط محیطی، بلکه محصول شرایط فرهنگی بود و علاوه بر زیبایی و تزئین آسمان روز، به ایجاد هویت و تکرار معنایی می‌انجامید که کبوتربازی بر اساس آن پدید آمده بود.

آسمان منظرین روز، در کنار رنگ و نور خاص شهر که وابسته به موقعیت جغرافیایی و ارتفاع آن است، مشخصه مهمی است که در شهرهای مدرن با دلایل ساده از قبیل خطر پرواز کبوترها برای پرواز هواپیما، از دست رفت.

سردبیر
سیدامیر منصوری
amansoor@ut.ac.ir

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the authors with publication rights granted to Manzar journal. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله

منصوری، سیدامیر. (۱۳۹۸). آسمان منظرین روز. مجله منظر، ۱۱ (۴۶): ۳.

DOI: 10.22034/manzar.2019.84287

URL: http://www.manzar-sj.com/article_84287.html

